

Najkrajšie lyžiarske trasy

25 bežkárskech túr

Najkrajšie lyžiarske trasy

Karol Mizla
Tomáš Trstenský

Najkrajšie lyžiarske trasy

1. vydanie, 2020

© Autor textu: Karol Mizla a Tomáš Trstenský

Zodpovedný redaktor a editor: Daniel Kollár

Technický redaktor: Zuzana Kollárová

Jazyková úprava: Ľubica Kotmániková

© Fotografie: Karol Mizla (počet fotografií 102), Tomáš Trstenský (99),

Zdeno Vasilišín (9), Roland Paudič (4), Peter Hošala (2), Linus Michaeli (1),

Jaroslav Rachus (1), Michal Rusinko (1) a Karol Sopko (1)

Fotografia na obálke: Na hrebene Čergova (Karol Mizla)

Úprava fotografií: Tomáš Votava

Profily trás: Tibor Kollár

Mapy: SHOCart, s. r. o., www.cykloserver.cz

© Dizajn a typografia: Zuzana Kollárová

Tlač: NIKARA, Krupina

Akékoľvek, hoci aj čiastočné použitie diela je dovoľené len s písomným súhlasom vydavateľstva DAJAMA.

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA

Karľoveské rameno 4B, 841 04 Bratislava

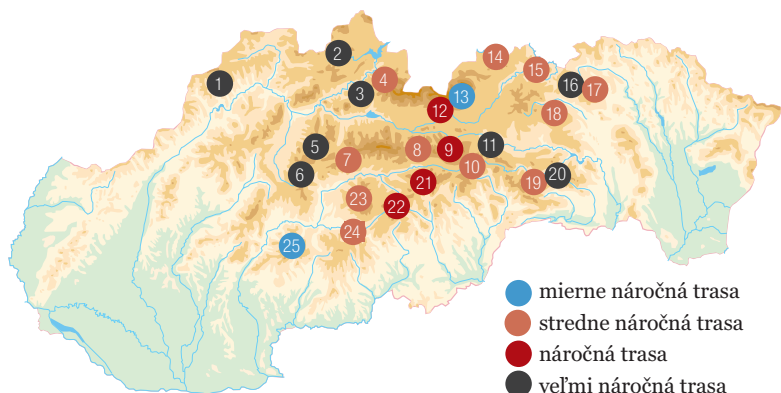
www.dajama.sk

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA v roku 2020 ako svoju 339. publikáciu.

ISBN 978-80-8136-1265

Obsah

Úvod	4
1. Hrebeňom Javorníkov	7
2. Hrebeňom Oravskej Magury.....	17
3. Z Oravy na Liptov.....	25
4. Skorušinskými vrchmi	35
5. Hrebeňom Veľkej Fatry	43
6. Kremnickými vrchmi	53
7. Starohorskými vrchmi	61
8. Cez Beňušku	71
9. Cez Kráľovu hoľu	77
10. Juhom Slovenského raja.....	85
11. Prielomom Hornádu a Glackou cestou.....	91
12. K trom plesám	101
13. K Zelenému plesu.....	109
14. Cez Pieniny	115
15. Cez Eliášovku	121
16. Hrebeňom Čergova	127
17. Cez Lysú a Čergov.....	137
18. Cez Bachureň.....	145
19. Cez Kojšovskú hoľu.....	153
20. Hrebeňom Volovských vrchov	159
21. Muránskou planinou.....	169
22. Sihlianskou planinou	177
23. Cez Bukovinu.....	187
24. Cez Javorie	193
25. Okolo Paradajsu	199
Praktické informácie	206

Úvod

Putovanie zimnou krajinou bolo do konca 19. storočia veľmi namáhavé a zriedkavé. Krásy zimnej krajiny sa stali dostupnejšími až začiatkom 20. storočia. Súviselo to so zdokonaľovaním a rozširovaním lyží, ktoré umožňovali a uľahčovali prechod zasneženým terénom. Aj na území dnešného Slovenska sa v tomto období začala rozvíjať lyžiarska turistika, nazývaná aj ako turistické lyžiarstvo. Vznikali lyžiarske oddiely, organizovali sa lyžiarske túry, preteky i maratóny. Opisy lyžiarskych túr sa objavovali v turistických časopisoch a vyšlo aj niekoľko knižných regionálnych lyžiarskych sprievodcov (ako prvý vyšiel v roku 1912 lyžiarsky sprievodca po Belianskych Tatrách).

V roku 1949 vyšiel prvý a dosiaľ jediný lyžiarsky turistický sprievodca po celom Slovensku s názvom „Zimné krásy Slovenska“ od autorov J. Koudelku a V. Kocuma. Opisy lyžiarskych túr sa naďalej objavovali buď v časopisoch (najmä v Krásach Slovenska), alebo ako samostatná

kapitola v turistických sprievodcoch. Legendárni „turistickí“ autori Miloš Janoška a Zdenko Hochmuth (inak aj dobrí lyžiari) vyslovili v sprievodcovi Nízke Tatry z roku 1958 myšlienku: „Kto prejde za jasného zimného dňa na lyžiach úsek hlavného hrebeňa, zažije čosi, o čom letní turisti ani lyžiarski zjazdári nemajú poňatia.“

Každý lyžiar turista s nimi bude akiste súhlasiť. Zasnežená zimná krajina má osobitý čaro a lyže sú nielen ideálnym prostriedkom na putovanie, ale i na spoznávanie nevšedných zimných krás. V nedávnej minulosti snehová pokrývka v horských oblastiach Slovenska trvala vyše štyroch mesiacov a pre turistov znamenali lyže pri putovaní nutnú a výbornú pomôcku. Aj keď v poslednom období sú zimy kratšie, suchšie a miernejšie, v horách sú zväčša stále dobré snehové podmienky počas dvoch až troch mesiacov. Počas nich si môže aj súčasný turista vychutnať zimné krásy pri pohybe na lyžiach.

V tejto publikácii nájdete 25 lyžiarskych trás, ktoré sú ideálne na

lyžiarsku turistiku a nevyžadujú si mimoriadne lyžiarske vybavenie či schopnosti. Pri každej túre po krátkom úvode a popise oblasti nasleduje samotný popis trasy. Trasy sú doplnené farebnými fotografiami (vrátane panoramatických). Pri každej kapitole je uvedený itinerár trasy, profil, odkaz na mapový server s gpx súborom a prehľadná mapa trasy. Všetky trasy sú situované v horskom teréne a prebiehajú zväčša vo vyšších nadmorských výškach (okolo 1 000 metrov), čo súvisí aj s pravdepodobnosťou výskytu snehovej pokrývky. V itinerároch trás je doplnený údaj o lyžiarskej stope. Na ich absolvovanie postačujú zväčša bežecké (u náročnejších trás turistické) lyže (viac v časti Praktické informácie). Trasy prechádzajú cez 22 pohorí, 14 trás je z oblasti stredného Slovenska a 11 trás z východného Slovenska. Päť trás je okružných (keďže východiskový a cieľový bod trasy sú rovnaké), ostatných 20 trás je prechodových. Trasy sú rôznej dĺžky a náročnosti. Celková dĺžka popísaných trás je 705 kilometrov pri stúpaní 25 360 metrov. Priemerná

dĺžka trasy je 28,2 km pri priemernom stúpaní 1 014 metrov, priemerná nadmorská výška miesta štartu je 705 metrov.

Pri tvorbe knihy sme vychádzali z našich dlhoročných lyžiarskych putovaní po slovenských horách. Našou ambíciou bolo ponúknuť čitateľovi tie najkrajšie lyžiarske túry a inšpirovať ho k poznávaniu zimných krás Slovenska týmto spôsobom. Existuje však aj množstvo ďalších možností na absolvovanie pekných lyžiarskych túr v slovenských pohoriach, ktoré v tomto výbere nie sú. Niekomu tu môže chýbať jeho najkrajšia a obľúbená trasa, avšak ak vyjde druhý diel lyžiarskych trás, snáď ju tam nájde. Kto však absolvuje lyžiarsku hrebeňovku Veľkej Fatry, Čergova či Javorníkov, vychutná si to úplne najlepšie zo širokej škály možností lyžiarskych túr na Slovensku.

Prajeme vám radosť z pohybu v zasneženej prírode, dobrý sklz lyží a mnoho krásnych zážitkov pri putovaní a poznávaní zimných krás Slovenska.

Karol Mizla

Hrebeňom Javorníkov

Trasa po hrebeni Javorníkov patrí medzi skvosty bežeckého lyžovania na Slovensku. V prvej časti prechádza po hrebeňových lúkach s nádhernými výhľadmi a v druhej časti kopaničiarskym krajom popri vyše štyridsiatich samotách.

Osada Vrchrieka

Javornická lyžiarska magistrála

Hrebeň Javorníkov predstavuje vďaka profilu, pekným krajinným scenériám, výhľadom i pravidelne udržiavanej stope mimoriadne atraktívny terén na lyžiarsku turistiku. Lyžiarska stopa sa pravidelne upravuje na hrebeňovom úseku od chaty Husárik cez Kasárne až po Kohútku v dĺžke 56 km. Z hrebeňovky sú viaceré lyžiarske odbočky. Najvýznamnejšia z nich vedie do sedla Bumbálka a zachádza aj do Moravsko-sliezskych Beskýd. Pre túto hrebeňovú časť sa zaužíval názov Beskydsko-javornická lyžiarska bežecká magistrála. Na trase i blízko nej pod hrebeňom je viacerô možností občerstvenia i ubytovania, čo ocenia mnohí turisti, pretože

celú hrebeňovku je ideálne rozložiť si na dva dni. Spestrením trasy sú viaceré rozhladne a umelecké objekty vystavené priamo v prírode.

Náročnosť

Hrebeňovka Javorníkov jedným ťahom je veľmi náročná, preto je vhodnejšie ju absolvovať za dva dni. Na hrebeňovku sa dá napojiť z viacerých nástupných bodov (zväčša zo severnej strany). Neustále zvlneaná trasa vedie striedavo cez horské lúky, lesíky a vo východnej časti popri mnohých kopaničiach. Klesania a stúpania sú však prevažne mierne. Orientačne je trasa bezproblémová a okrem značiek býva v zime spoľahlivým vodidlom aj udržiavaná lyžiarska stopa.

Moravsko-sliezske Beskydy z Veľkého Javorníka

Biely chodník cez Javorník

Východiskom našej hrebeňovky je osada Čertov na hornom konci dlhej podhorskej obce Lazy pod Makytou, kde je aj konečná zastávka autobusovej dopravy z Púchova. Vydáme sa v smere zelených turistických značiek popri rekreačných zariadeniach a lyžiarskom vleku a za poslednými chatami odbočíme doľava. V príkrom stúpaní cez

les vyjdeme na hrebeň pri horskom hoteli Portáš. Ten je obľúbenou zastávkou turistov najmä vďaka regionálnej valašskej kuchyni a pravej horskej atmosfére. Po úvodnom náročnom výstupe tunajšie občerstvenie padne iste vhod.

Od Portáša pokračujeme na východ podľa červených značiek. Po krátkom výstupe na Stolečný vrch nasleduje príjemne zvlnená hrebeňovka lesným prostredím. Cez nevýrazný vrch Frňovské sa dostaneme na Malý Javorník (1 019 m), najvyšší vrch moravskej časti Javorníkov, nazývaný aj Chotárna. Cez dve sedlá s prístreškami (Bukovina a pod Stratencom) pohodlne vystúpime na Strateneč.

Za Stratencom pôjdeme jednou z najkrajších pasáží trasy. Z mierne zvlnenej a bežkársky lahodnej hrebeňovky sa nám ponúknu nádherné výhľady na Moravsko-sliezske Beskydy na západe. V sedle Gažov stojí drevený prístrešok a doľava odbočuje žltá značka na Kasárne, po ktorej pokračuje v zime upravená lyžiarska stopa. My však

Sedlo pod Hričovcom

Nad osadou Gregušovci

nevynecháme najvyšší vrch pohoria a pokračujeme priamo nahor na vrchol Veľkého Javorníka.

Zo strechy Javorníkov klesneme popri lyžiarskych zjazdovkách a cez jedľovo-bukový les do sedla Butorky. Tu odbočíme doľava za výhľadmi a občerstvením do viac ako 1 km vzdialenej rekreačnej oblasti Kasárne. Názov súvisí s tým, že v roku

1833 tu boli vybudované kasárne pre vojakov, ktorí strážili moravsko-uhorské hranice pred šírením epidémie cholery. Nachádza sa tu viacero horských zariadení s možnosťou ubytovania i stravovania. Z Kasární sa nám ponúka pekný výhľad smerom na západ.

Vrátíme sa na rázcestie Butorky a sledujeme dobrú stopu lemovanú

V okolí Čerenky

červenými turistickými značkami. Naše lyže nás v príjemnom sklze dovezú do významného sedla pod Hričovcom. V sedle sa nachádza štýlový drevený prístrešok a informačná tabuľa. Doľava smeruje odbočka (dlhá 10,2 km) do sedla Bumbálka, ktorá je súčasťou upravovanej Beskydsko-javorníckej lyžiarskej magistrály.

Naša stopa po hrebeni ide ďalej súběžne s modrou značkou. Za zalesneným kopcom Čemerka (1 052 m) nás čaká zjazd k rázcestiu nad Zápačou. Ocitneme sa na otvorenom priestranstve a po ďalšom krátkom zjazde dofrčíme do samoty Gregušovci (prvej z vyše štyridsiatich samôt, poprí ktorých na našej

hrebeňovke ešte pôjdeme). Samota Gregušovci alebo Greguše sa považuje za jednu z najkrajších. Stojí tu drevená zvonička a sochárske objekty. Od samoty vystúpime na vrch Čerenka (948 m), kde končí lyžiarsky vlek strediska Ski Makov. Od roku 2020 tu počas prevádzky vlekov funguje drevený bufet Sahara, miesto vhodné na oddych, občerstvenie a kochanie sa výhľadom. Na vrchole Čerenky možno uprieť pohľad doďaleka. Na východe spoza vrcholov Malej Fatry vidieť aj tatarský Kriváň a na západnej strane Moravsko-sliezske Beskydy s výraznou Lysou horou a Smrkom. Pri zostupe z Čerenky si užijeme plynulý trojkilometrový zjazd do sedla

Stratenec

Ploché vrchol leží v nadmorskej výške 1 055 metrov v najkrajšej časti hrebeňa Javorníkov medzi Veľkým a Malým Javorníkom. Na lúčnatej plošine je postavená 10 m vysoká rozhľadňa. Vedľa nej je vojnový pamätník v podobe troch betónových krížov, drevený prístrešok a informačná tabuľa. Z rozhľadne je výborný výhľad na sever a západ. Z venca hôr sa na obzore vynímajú tri najvyššie vrchy Moravsko-sliezskych Beskyd: zľava Kněhyně (1 257 m), Smrk (1 276 m – označovaný ako beskydská K2) a najvyššia Lysá hora (1 323 m). Vľavo a pod nimi sa vlnia hrebene Hostýnskych a Vsetínskych vrchov (najvyšší vrch Vysoká leží presne pred Smrkom), vpravo vidno Sliezske Beskydy. Výhľad na východnú slovenskú časť je obmedzený, na obzore mu dominuje Lúčanská Fatra.

Medzi Stratencom a Veľkým Javorníkom

Javorník, ktorým prechádza štátna cesta. V hostinci U Melocíka máme dobrú možnosť občerstviť sa.

Nasleduje pohodlný úsek do sedla Záblatie (osada Ovsenovce). V širokom sedle s pekným výhľadom stojí drevený prístrešok a murovaná Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie z roku 1882 (zrekonštruovaná v roku 2011). Nasleduje strmé stúpanie na vrch Luby s rozľadňou a za ním ešte strmšie klesanie do osady Vrchrieka. Usadlosť tvoria zväčša zrubové domy. Nachádza sa tu aj murovaný objekt bývalej školy, zaujímavá oplechovaná kaplnka so zvonom a rodný dom drotára Štefana Hunčíka, známeho „drotárskeho kráľa“.

Z Vrchrieka po stúpaní a traverze vrchu Galkovo a nasledujúcom klesaní cez osadu U Solíkov nás lyže privedú do cestného sedla Semeteš v osade Čipkovci. Priamo v sedle sa nachádza multifunkčná turistická ubytovňa, ktorej súčasťou je predajňa potravín a hostinec s verandou.

Z priesmyku Semeteš stúpame po červenej značke lúkou do zalesneného masívu, obchádzajúc Pánovskú Kýčeru (761 m), do osady U Bielov. Severným traverzom Kraviarskej (804 m) prejdeme osadou Bachronovce. Neustále stúpajúc prevažne zalesneným chrbtom zanechávame jednotlivé osady pod hrebeňom, až kým nevystúpime

Medzi Semetešom a Husárikom

Veľký Javorník

S nadmorskou výškou 1 071 m je najvyšším vrchom pohoria Javorníky, ktoré sa tiahnu od Čadce na juhozápad až po Francovu Lhotu (ČR) a Lysú pod Makytou v dĺžke asi 70 km. Na vrchole je od roku 2007 umiestnený veľký drevený dvojkriž, starý hraničný kameň a vrcholová kniha. Necelý kilometer severne od vrcholu prechádza česko-slovenská hranica. Vrch je zalesnený a vo východnej časti sa nachádza vzácny chránený jedľovo-bukový les. Samotný vrchol je lúčnatý a je z neho dobrý výhľad na hrebeň Javorníkov na juhu a tiež na západ na moravskú stranu, kde sa vynímajú Moravsko-sliezske Beskydy. Na východnú slovenskú stranu je výhľad obmedzený pre porast.

na lúky vrchu Kamenité (834 m) k neveľkej Mikovčákovej rozhľadni

s pekným výhľadom. Spustíme sa zjazdom k rázcestiu nad Vrchriekou (osada patrí do katastra Dlhej nad Kysucou).

Červená hrebeňovka nás vedie prevažne lesom do sedla pod Grapou (823 m), pri ktorom je osada Mračkov. Cez laz U Čulákov nejdeme, minieme len kaplnku pri hrebene a lesom vystúpime na Jakubovský vrch (874 m), z ktorého pokračujeme v zjazde holineu k osade Jurdovci. Nasleduje najkrajšia etapa cez rozsiahle pasienky s neodmysliteľnými horskými usadlosťami. Po tretíkrát prichádzame na miesto zvané Vrchrieka (861 m), ktoré tvorí hranicu chotá-

Medzi Semetešom a Husárikom

rov Zákopčia, Nesluše a Ochodnice. Prudko zatáčame na sever k samote Petránky, z ktorej na chvíľu opustíme červenú značku a vystúpime ku kamennej rozhľadni na Martáckom vrchu (miestne Martákov kopec, 854 m). Nemožno vynechať kruhovú panorámu tohto výborného výhľadového bodu. Oddýchnuť si možno v peknom prístrešku v závetrí.

Bez značky sa voľným terénom pustíme na severovýchod ku kaplnke naspäť na červenú značku a zakrátko mīňame osadu Bzdilovci. Vľavo sú Benkovci, hneď vpravo Kvietkovci a po nevysokom vršku

Čupeľ (818 m) osada Blažková so smerovníkom. Chotárny kopec (906 m) možno obísť severným neznačeným traverzom cez laz Črchľa, avšak červená značka ide vrchom cez zalesnené trojmedzie chotárov Ochodnice, Dunajova a Čadce. Za kopcom Črchľa (902 m) je rovnomenné rázcestie, kde pokračujeme v zjazde doľava horou, až kým nezídeme na lúky nad samotou Janšcovci. Poniže kaplnky leží laz Burdovci. V neustálom zjazde prichádzame do sedla medzi Brestovou a Pálenicou, odkiaľ pár metrov vystúpime do usadlosti Griecovci. Od kríža v sedielku medzi

Kýčery a Kýčerky

Na našom území máme evidované dva vrchy s názvom Kýčer, vrchov s názvom Kýčera máme štyridsať (plus tridsaťpäť ďalších s prívlastkom, napr. Zázvorská Kýčera), šesťnásť Kýčeriek a jednu horu s menom Kýčery. Slovníky tento pojem definujú ako zalesnený vrch na mieste niekdajšieho pasienku alebo ide o strmý pustý vrch v Karpatoch. Na Morave rovnaký objekt označujú slovom „kyčera“, v Poľsku „kiczera“ a „kiczora“, na Ukrajine „kyčera“ (кичера) a v Rumunsku „chicera“. Slovo pochádza z valašského jazyka a k nám ho priniesli pastieri počas valašskej kolonizácie. V počte Kýčer dominujú práve Javorníky, kde ich nájdeme rovný tucet.

Rozhledna na Marťákovom kopci

Pálenicou a Briavou nasleduje záverečný traverz do osady Husárikovci, kde sa nachádza kaplnka, horský hotel Husárik a lyžiarsky vleč. Do Čadce vedie udržiavaná asfaltová

cesta (4,5 km na železničnú stanicu, 1 hodina chôdze). Alebo môžeme zlyžovať strmou zjazdovkou do mestskej časti Rieka, odkiaľ je na stanicu 4 km.

Trasa: miesto (nadmorská výška)

→ počet km, ↑ m (stúpanie), lyžiarska stopa

Čertov, Lazy pod Makytou (515 m) → 13 km, ↑ 825 m, 3 a 1

Veľký Javorník (1 072 m) → 14 km, ↑ 300 m, 1

U Melocika (790 m) → 6 km, ↑ 150 m, 1

Semeteš – U Cipára (680 m) → 12 km, ↑ 510 m, 1

Jakubovský vrch (875 m) → 14 km, ↑ 330 m, 1

Husárik, Čadca (715 m)

Spolu: 59 km. **Celkové stúpanie:** 2 115 m. **Náročnosť:** 5.

Prevýšenie medzi najnižším a najvyšším bodom: 577 m.

Mapa trasy: <http://www.cykloserver.cz/f/d7cd270480/>

